

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 15. Magnus hominum, defectus, multos vocat Deus mulieres, & de hoc
conqueritur Amos, & admiratur Hieremias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

manorum, aliarumque facinora gentium: ita Iudæi Hierosolymis stragula appendebant, quibus acui picta visebantur facinora, victoria, triumphus, trophæa, exercitibus, actaque Chaldaeorum. Ut se tribulationibus atteri, ab inimicis vix concludi, viribus ad resistendum hostibus, deficientes lamentabantur: oculos suos ad viros illos in parietibus depictos conuertebant, viros robustissimos, invictos, & omnibus superiores; quales verè sibi Chaldaeos esse persuadebant. Proinde ad illos recurrere postulantes auxilium, sed dare non poterant: erat enim eorum virtus modica & infirma; nescia liberare. Indicavit hoc propheta his verbis: *Auxit fortificationes suas. Cumque vidisset viros depictos in pariete, imagines Chaldaeorum expressas coloribus, & accinctos balibetis venes, formam ducum, &c. insinuavit, super eos concupiscentia oculorum suorum, & misit ad eos nuntios in Chaldaeam.* Hæc deploranda nostra (ait Vates Hieremias) calamitas, quod oculos nostros conuertamus *Ad auxilium nostrum vanum.* Quam bona tibi lux illa videtur, quæ sonum edit, diceret plenam esse nucleum? sed inanis sed vana est; tales fuerunt & illi: colores illi varij viros signabant robustissimos, potentissimos, invictos, in lino candido mundoque depictos, sed elumbi, sed inertes, sed in seipsis erant impotentes. Decepit illos exterior illa colorum pictura: proprium namque est arti pictoriæ, fallere. teste Spiritu sancto. *Induxit nos hominum male artis excogitatio nec umbra pictura.* O sinistro sidere nati, num in depicta coloribus confiditis fortitudine? Num in pictorum hominum robore spes vestra solidatur? *Multos in errorem induxit male artis excogitatio.*

Morbo hic quidam contabescit, intelligit in tali regione medicum commorari sapientissimum, expertissimum: huic totus innuitur. Alter, perplexis in latus litibus, advocato confidit, quem externis novit in omnibus bonis discipulis eruditissimum. Alius dignitatis candidatus, illi totum suum committit negotium, quem videt Regi familiarem, ac lateralem. Te nullus infelicius. In illud tu flectis oculos, quod tibi secundum exteriorem verisimilitudinem videatur quid tam magnum? Intuere? *Imago est depicta per varios colores, homines sunt, & quidquid magni fecerint, infirmitatis tibi nullatenus possunt conferre remedium, nec litibus tuis secundum eventum,*

Hieron. Bapt. Acta Nuzæ. Tom. 1.

nec ambizioso tuo satisfacere desiderio, si Deus non fauceat, non opituletur. Hæc illa fuit mentis insania Regis Asæ: dum enim dolore pedum ægrotaret acerbissimo. Dei sui non est recedens, sed ad celeberrimos confugit medicos, at delusa est spes eius, nec Regem curare valuerunt. *Nec in infirmitate sua quaesivit Dominus, sed in medicorum arte confisus est: Quocirca 16. 12. nullum reperit auxilium & miser expiraavit.* Vnde ob eandem rationem, ut retulimus ex D. Augustino. *Distulit Dominus ad biennium Iosephum de carceribus solum in pristinam afferere libertatem quia plus æquo confidit pincernæ Regis suæ negotia libertatis.* David, cui nobis confidendum? Deo. *Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda vestra.* Deus adiutor noster in æternum. *Vnicum video, ait Pfalteris Regius, quod perdat homines, cuius est causa calamitatum: Verumtamen vani filij hominum, mendaces filij hominum in statere, &c.* Quæ, heu homines caput dementia, tota vita in ponderando, & reponderando transigitur. Quis tibi in hoc faucebit? Quod illi consequendo medium efficacius? Appendant statere, toti student huic negotio, quis noster adiutor cæteris nã agis opportunus, & heu miseri, se gemunt defraudatos: *Ut decipiant ipsi de vanitate in idylsum.* Sperant in hominibus, ipsa vanitate: hæc autem quid potest operari, cum desint illi vires, & sit invalida. O pauperum paralyticum, in homine confidisti eius tibi speras auxilium? illo frustraberis trecentis annis, ut iam triginta & octo annis præteritis, te delusum ingemiscis.

§. 15. *Magnus hominum defectus, multos vocat Deus mulieres, & de hoc conqueritur Amos, & admiratur Hieremias.*

ALio iam modo verba hæc consideramus: *hominem non habeo;* Quod mihi pascina non opituletur, cuius adeo perspicua cunctis virtus innotuit, hoc crediderim, quia hominem non habeo validum, robustum tantisque viribus potentem, ut me brachiis suis sublatum, graue onus, in lacum deiciat. Ecce vnde tot decumbant infirmi: multiq; triginta & octo annis suis in miseris hæreant expectantes, quia hominem non habent, id est, doctum Confessarium, qui tantum noverit vlturarum tricas nodosq; expeditre gordianos, tuas fraudes, tuas larvas, technas tuas referare; Homo sit sincerus, Dei hono-

M m m xis xmu-

amulus, qui tibi libertim dicat, non te absol-
 uam, nisi primum ablata restituieris; tibi quo-
 que fornicario, nisi te ipsa coortum expuleris, ac
 hoc mihi certo constet, quod de spurco illo lu-
 xurix ex no totus exstiteris; non te absolue-
 ro. Tibi vero, vindicta cupide, committitur,
 te diabolus auferet sibi, praedam, per illum infer-
 ni: nec te praeter erat, honorum titulis glorio-
 se. tua non sunt tyrannides toleranda. *Homi-
 nem non habeo.*

Quando Iethro Moysen conuenit, eumque
 tribus virosam millonibus, eorumque negotiis
 vidit intricatum, sedentem iudicem, eorum cau-
 sas expediturum ait: *Utra vires tuas est negotiis,*
solus illud non poteris sustinere. Hoc vnus viri
 non est negotium. *Proinde autem de omni plebe*
*viros potentes & timens Deum, in quibus sit veri-
 tas, & qui oderint auaritiam, & constitue ex eis tri-
 bunos, & centuriones, &c. qui iudicent populum om-
 ni tempore, quidquid autem manus fuerit, referant*
ad te. Optimum hominis gentilis consilium, qui
 minus scit, quam Moyses. Nota (ait Caieta-
 nus) quas requirat qualitates. Prima *Viros potentes*
non mulieres. Viros *valoris*, dicit Caietan. quo ver-
 bo I harao vsus est, dum Iosepho praeciperet.

Exo. c. 18. 13.

CAI-
ETA.

Gen. 47. 6.

I.

Qua-
les sunt
opor-
tet E-
pisco-
pi mi-
nistri
& con-
fessa-
rii.

Quod si fratres eius essent viros valoris constitueret
eos super pecora ipsius: Vbi habet vulgata lecti:
Quod si nosti in eis esse viros industrios constitue
illis magistros pecorum meorum Alij legunt. Viros
virtutis: viros magnanimos, qui Non timeant
valium potentis: Quos minime perterreat, stare
coram orbis totius Monarchis. Secunda. Timen-
tes Deum. Honoris Dei zelosi. Prima virtus re-
quisita a t. Caietanus ad principem virtusque or-
dinis est timor Dei. Tertia. Sapientes, in quibus sit
veritas. Qui veritate loquantur, tractent, sciant,
intelligant. Quarta. Qui oderint auaritiam, mun-
dis auro manibus. His conditionibus praediti
summis Pontificis elegantur coadiutores, & in
administratione sacrae-entorum ministri Epif-
coporum. Nec ipse Papa nec ipse solus Episco-
pus potest omnibus vnus sufficere, quos autem
sibi debent eligere adiutores, & ministros, vt co-
rum suppleant in vera, hi istis oportet, qualitati-
bus emineant commendati: hanc quoque non
minoris momenti seruant conditionem: Quid-
quid autem manus fuerit, referant ad te. Si quan-
do eis casus aliquis grauior, intricatior, obuene-
rit conscientia eorum superet capacitatem, re-
ferant ad superiorem, ei reddant rationem, quod
de casibus intelligo referatis: decet enim eos
in omnibus esse accuratissime consummatos, ne
alicubi (quod absit) suis desint muneribus inca-

paces. Quia vero pluribus Dei ministris haec
 conditiones desunt, requiritur; hinc tot lugentes
 infirmos, tot grauilimos dolemus esse pecca-
 tores.

Populus Dei in diebus vatis Ezechielis cap-
 titus detinebatur iugo pressus seruitutis: Vocat
 Deus Ezechielem, quatenus: Nostri vnde tan-
 tum malum? quia hominem non habent. Non
 Domine? Video tamen ego prophetas plurimos,
 sacerdotu greges, Doctorum turbam copiosam.
 An hi homines non sunt? Hoc scias velim o
 propheta, horum nullum esse hominem, mulie-
 res sunt omnes. *Tone faciem tuam contra filios* *Ezee, 13.*
populi tui. Tantam in populo deplorat calamita-
 tem: mulierculis illis indigneris. Qui sunt, Do-
 mine? Propheta illi & sacerdotes, qui licet ho-
 mines esse videantur, ipsis mulieribus sunt in-
 firmiores, indoctiores, debiliores, potentiori-
 bus faciem non opponit, contra molles ac ef-
 feminatos non insurgunt, brachia virefque non
 exerunt vt arguant impudentes, muneribus pre-
 cibusque eneruantur. Eodem eos nomine com-
 pellat Isaias, eorum praedicens casum miseram-
 que praedicatorum ruina. *Contemnitur mulie-* *Isa. 27. 11*
res, venientes & docentes eam. A quo tempore
 docent, praedicantque mulierces? Non de sexu
 mulieribus est sermo, sed infirmitate, pusillan-
 imitate, quales multos videmus praedicatores at-
 que Confessarios: qui virilibus non possent bra-
 chiis, sed ipsis mulieribus stertunt abiectiones,
 molles, leues, reuulsa acie. O dolor! Animabus
 condolendum peruenitibus, quia homines non
 habent, sed viros, sed homines, mulierculas.

Hoc plangebat spiritus Dei per prophetam
 Amos, nostro loquendi modo, vt notat V. Hiero-
 nymus: *Audite verbum sicut quod ego leuo sus-* *Amos 2. 2*
per vos plangitum, domus Israel. Audite, rem locum. *Ad hunc*
 tristem; quae mihi plangitum lachrimaque ex-
 torqueat, & si spira in caelum, plangitum do-
 lorosum, nautas lugubres, *Leuo super vos pl. n.*
Amos: Quid caula subest, cur talis nobis Deus
describatur? Quid habes, De mine mi? Quis
te contristauit, quis sic affixi? Num te vel per-
cussertat inimici, vel laeserunt hostes tam gra-
uiter, vt in haec te effundas lamenta, gemitusque
miserandos? Non me, sed vos plango, super vos.
 Quae vero nostra tanta potest esse calamitas,
 tanta miseria, quae sic cor tuum affligat, plangitum
 eliciat, fimbremque causet elulatum? *Domus*
Israel cecidit, & non adiciet vt resurgat, virgo Is-
rael prostrata est in terra sua, & non est quis suscit.
 Ad litteram loquitur de Iynx poga, quam ob fi-
 dei integritatem, vocat virginem, & filiam illustrissi-
 morum

igitur Principum Abraham Isaac & Iacob: Allegoricè verò de anima Christiana nobilissima, deo charissima filia. Duo mala virginem illustrissimam oppresserunt, filiam meam, de stirpe mea progenitam. Primum cecidit in volubratum, nec agit, nec se mouet, nec vel parua, aut magna conatur diligentia de luto resiliat. *Cecidit, & non adiciet vi resurgat.* De quolibet merito superemus, qui in spurcissimum lutum lapsus exire non conaretur, sol & ipse Deus hoc vt impossibile indicat, & Vati suo mandat, hanc proponat questionem. *Numquid qui cadit, non resurget?* quanto magis cuncti & mirantur & harent attoniti, si virgo in cœnum lapsa non resurget; amant enim virgines munditiem, sordis horrent, lutum abominantur. Secundum, quod cum foedo inhæreat luto, hominem non habeat, qui propius accedat. Iuauit extrahat, collocaq; liberat. Quam assiduis generet re, cuius filia vnica, eaq; charissima, in lutum spurcissimum, putridumque laberetur, & de eo resurgere, licet à patre vocata reuertat, diceretque, hic, vltimo luto immersa jacere: si vero post pusillum diceret volo resurgere, sed non esset quecum leuaret: quia ad hoc nullum alium requiret, et, aut admitteret, quam famulum, claudum, cœcum mutilum, elumbum, quo conante eam sustolle, e, ambo in cœnum relaberentur. Facinus deplorandum! Hoc tibi signat Deus, anima nobilissima, deo facta, Dei filia, Dei natura particeps. *Genus cum simus Dei.* O quæ tu tanta calamitas, quæ spurcissimi peccatorum lapsa volubratio, scilicet ad oculos vsque immersa, hoc male sapiens, delectaris & ais. Hæc requies mea, hic habitabo, hic deliciabor. Te vocat Pater Deus, inclamat, inspirat, pulsat: *Consurge, consurge ex cœnere de puluere.* Tu vero aures occludis, lutoq; contenta deliciaris. An hoc vetum non est, concubinarie. Quot jam annis putri do illo luxuria cœno inhæsisse, ad Dei voces, & prædicatorum semper surdaster clamores, nec horrendis testibus nominibus, quibus te sub iumentum simbolo describit propheta tuo in stercore putrescentem: *Computruerunt iumenta in stercore suo.* An hoc verum non est, sœuatori? Quanto jam tempore bonorum alienorū luto demergeris, sic enim opes tuas indigitat Habacuc *Densum lutum.* Te illo circumuolans, obsurdescens clamanti, cominanti, *Reperent animam tuam à te, & quæ parasti, cuius erunt?* Miserentur tui Sancti, super te sicut amatæ cœlices (more nostro loquimur) sed & ipse Deus plangens lamentatur. Attamen hoc summum tuorum malorum: *Non est qui suscipiet*

eam: qui luto meam extrahat: quos enim ad manum habet ipsa paratos, homines non sunt, viri non sunt, mulieres sunt, non spiritus viribus animosi, non litteris instructi, non zelo feruida, sed cœcum cœnum, ignorantes, claudi pedibus, in spiritibus Deique amore tepidi, quibus non sit animus, fortis factus ad corripendum & impunitentibus, ac non dispositus absolutiorem denegandam.
 Hoc magnopere demirabatur Hieremias. *Stupor & mirabilia facta sunt super terram.* Quæ sunt hæc prodigia? Num forte sol retrocessit? Num vna de maioribus cœlo decidit stella? Num exsiccatum mare? Nihil horum. Quid ago? *Propheta prophetauit mendacium, & sacerdotes applaudebant manibus, & populus meus dilexit talia.* Quidam erant propheta mendaces, quidam sacerdotes, qui omnibus blandiebatur, & festiui applaudebant: tales autem populus meos inquirebat, illi quæ extrahatur, o stupor, o peruersitas! Quis iustus medicum querit ignorantem? quis vulneratus qui non postulat, nisi chirurgum qui tantum sanat superficialiter, vulnusque negligat cancro ulceratum. Quis actor, qui non admittat nisi aduocatum aut consiliarium, qui iuris leges non timeat, non perferatur? Si tales cerneret, quærentes medicos, chirurgos, aduocatos, an non miraretur? Te ipsum accusa, qui tot morbis calamitosus, non optas, non quæris nisi Confessarium surdastrem, ignorantem, blandientem, qui dicat: *Pax pax, & non erat pax.* In uerfa diligentia, cura præpostera, corpori aduocare medicum expertissimum, tibus aduocatum eligere versatissimum, opibus tuis regendis, ac rebus tuis prospiciendis fidelissimum precuratorem, ac dispensatorem prudentissimum, arandis colendisq; campis tuis operarium apprime gnarum; equili tuo Hippocomum diligentissimum, emundandis areis tuis verfores micidissimos, ipsis canibus tuis venaticis curatorem optimum, anima vero tua pessimum. O quam vere dixeris, *Hominem non habeo,* & ob hoc tot annis inimicibus infixus languet incuratus. Dum te sic facientem contemplaris, caue, ne te Dei plectat ira, comprehendat, læua maledictio, suis olim infecta capitalibus inimicis. *Ones tue dentur inimicis tuis, & non sit qui te adiciat Ec. 28. 31.* *Omni tempore calumniam sustineas, & opprimaris violentia, neque habeas qui liberet te.* Time, ne in miserando illo statu deprehendaris, quem vt desperatum censet: *Corruet auxiliator, & cadet cui præstatum auxilium, simulque omnes consumentur.* Aduerte, te jam demonis potestate subingari, & quod

Hic. 3. 30.

Hic. 6. 74.

Deut. 28.

Isa. 31. 3.

& quod colloquantur daemones multi inter se contra te, dicantque id quod olim illi populi Israelis inimicus: Non habent principem & auxiliantem: nunc ego expugnemus illos.

Matth. 23.

§. 16. Surge, tolle. &c. Hic Christi elucet potestas, & quem ille curat, securus est, quando eris & tu talis?

43 P Ræcipit Christus Paralytico. Surge tolle lectum tuum & ambula. Clarissime suam hic ostendit Diuinam potestatem in fortibus Hierusalem, & propheticum illud implet Dauidis. Ps. 47. vii. *supra* Deus in fortibus eius cognoscetur. q. d. Fortissimum atque potentissimum, quod in templo ac Hierosolymis agnoscitur: piscina est hæc probatica hic meam gestio ostendere potentiam, & quod illa non potest, hoc ego poterò. Tibi hoc dico, quem tantæ piscine virtutis curare non valuit, nec eius potuit auxiliari remedium: eo quod, qui te illi iniceret, hominem non haberes, nec locum non mouente, nec manibus aut pedibus vim ullam faciente, sed simplici tantummodo oris mei voce, eaque non supplicatiua, sed imperiosa, ac potestatis tua, Surge. O lucidissimum diuinæ suæ essentia, potestatisque exemplum? Probat D. Paul. veram in Christo Diuinitatem ex vi ac virtute verbi sui: ut alias exposuimus. *Quis cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, portans omnia verbo virtutis sua.* Splendor est paternæ gloriæ, cuiusque substantiæ, vera viuæque imago. Quod declarat æterni verbi generationem, & qua ratione procedat à Patre, ut notat D. Aug. & sicut splendor seu clarissimus radius de sole procedit, sine vlla solis alteratione, seu motu sensibili, nec quia de illo procedit, eodem est posterior, sed illi coequalis, & nunquam sol uit, sine splendore, ita de Patre procedit filius, nec est imago mortua, seu ex animis, ut regis imago, quæ solū regis præfere accidit, sed viuæ, quæ Patris referat substantiam ac vitam, cum eadem vita viuat, hoc autem habet, quod *Portes omnia verbo virtutis sua.* Lumen infundit cæco, leprosis mundi, tam, gressum claudis, vitam defunctis. Unde illi hæc omnia? *Verbo virtutis sua.* Vnico verbo, *Respondeo:* hunc infundit, Vnico Surge, dat vitam. Vires *Mundare* mundat leprosum. Vbi hoc erat? Unde hoc habet? *In verbo virtutis sua.* Eius hic considera virtutem, non indiget, Angelico descensu, non motu piscine, non coniunctione cum paralytico, ut Elias & Eliseus sese mortuis conungebant, non genuflectione ad

Serm. 196 de temp.

orationem, ut D. Paulus, tantum dicit verbum, Surge. Eius hic demirare potentiam, nec hoc ei sufficit, addit insuper: Tolle lectum tuum & ambula, ut ostendat, probetque, salutem à se datam paralytico, non esse sophisticam aut verisimilem, sed veram ac permanentem.

Ita notat D. Petr. Chrysol. quod Christus ægros non sanet, ut medicus solet ordinari, qui curato morbo infirmum deserit debilem, eneruem qui multo indiget tempore, ad integræ virtutis reparatiorem, sed expulsa ægritudine, vires restituit integras, & quàm ante erant, solidiores: Christus sic fugat morbos, ut vires pristinas mox reducat. Vbi curat ays, ibi infirmus ays refidet lassitudo: ubi sanat virtus, ibi labor vestigium non relinquit. Hinc quæstioni cuida in respondet. Interat Christus domum Petri, fugat febrem à se, cui, qua languens ac prostrata decumbat, Ad lectulum accedit iacentis, arripit manum eius & curauit illam; ilico surrexit, cibos eorumque præparat Christo eiusque discipulis, ipsa coenantibus ministrat: *Surgens ministrabat illis.* Scrupet D. Petrus Chrysol. & quærit. Christus imago, *bat mulieris obsequio, & mulieris prosequitur atatis.* senectutis summa, filius, *egrotante: Sic in domo Petri non erat vernacula, non inuicem, non familiaris, non propinquus, cerè non uxor, quæ matris obsequium præueniret? Petrus ipse causus suæ verecundie non videbat, ut hoc amicus, hoc socius faceret magistro, discipulus quod debebat? Ne mireris, respondeat Diuus Petrus Chrysol. hoc Christi gestum consilio, qui hoc voluit, ut cunctis luce clarius innotesceret, quàm vera, solida, certa que salute mulierem crexisset, sic ut debilitas, post ardentissimas febres residua, nulla remaneret, sed nec illa, quam secum ætas conuulerat ingrauescens. *Ministrare illam ad iudicium redacta sanatus admisit.**

D. Pet. Chrys. Serm. 11.

Luc. 4. 39. D. Pet. Chrysol.

Idem conigit, dum Lazarum resuscitatum, iussit dissolui, & dimitti: *Soluite eum & sinite abire.* Et filie Principis Iayri Synagoga, *Iussit dari manducare, iam rediit.* Vita quippe ac salus quam cunctis largiebatur non est apprensus, ficta, debilis, sed fortis, certa, vera, cum claudus lectulo suo desiliens, leuis ut passerculus, grabato in humeros sublatò totam obambulare queat ciuitatem. Hæc optima morborum curatio, & in hoc apparet infirmus perfectè, ac integrè sanatus, quod exsurgens, ambulet, exsiliat grabato onustus, nec in veterem recidat infirmitatem. In hoc quoque, clarissime, patet, num perfecta tua sit sanitas, num integrè crimum tuorum morbus curatus, si sanus permaneris, nec in antiqua

44. Ioan. 11. 44. Luc. 8. 11.